

Dominika Vdolečková

Gollova škola

Jedná se o generaci českých historiků, která byla metodicky vychována zakladatelem českého novodobého historického kriticismu (pozitivismu) Jaroslavem Gollem a kromě něj ovlivněná také Josefem Emlerem a Antonínem Rezkem. Některé z vůdčích členů poznamenal díky studiu na Institutu pro rakouský dějezpyt také vliv metod cizí pozitivistické heuristiky. Gollovi žáci se začínají od počátku 20. století rozcházet ze své původní jednotnosti do dvou výraznějších směrů, tyto dva hlavní proudy se vyznačovali svými hlavními představiteli a to Josefem Pekařem a Václavem Novotným.

Směr Václava Novotného

více analytický a faktografický

výrazově střízlivější

politicky progresivnější

tematicky věrný gollovské orientaci na náboženské a politické problémy dějiny

vracel se v pojetí husitství více k Palackému

Směr Josefa Pekaře

více sklonný k syntéze a teoretické úvaze

klade důraz na pojetí a výklad událostí, na skladebnost díla a jeho výrazové prostředky

politicky konzervativnější

tematicky se obrací k dějinám hospodářským a sociálním a v dějinách politických k otázkám problémovým

prováděl Gollem požadovanou revizi Palackého

Kromě těchto dvou směrů se vytvořilo také masarykovské křídlo, které představoval Ladislav K. Hofman, Julius Glücklich, Jan Heidler.

Většina Gollových žáků publikovala v ČCH.

Představitelé:

Josef Pekař – více v referátu o J. Pekařovi. Dílo: Dějiny Valdštejnského spiknutí 1630-1634, Bílá Hora, její příčiny a následky, Nejstarší kronika česká (pravost Kristiánovi legendy), dyptich Kniha o Kosti, České katastry 1654-1789, Smysl českých dějin, O periodisaci českých dějin, Tři kapitoly z boje sv. Jana Nepomuckého, Žižka a jeho doba, Dějiny československé (učebnice pro střední školy).

Josef Šusta – orientoval se především na hospodářské a sociální dějiny a světovou protireformaci, kromě toho se také věnoval politickým a kulturním dějinám, dějinám domácím i evropským. Měl vědecké a literární schopnosti, jazykové nadání a vrozený společenský takt. Převzal Gollovo místo profesora všeobecných dějin na pražské univerzitě. Stal se také presidentem České akademie věd a umění. V květnu 1945 spáchal sebevraždu. Práce: *Otroctví a velkostatek v Čechách*, *Dějiny nového věku* (středoškolská učebnice), *Dvě knihy českých dějin*, *Dějepis pro vyšší třídy středních škol*, *Dějiny Evropy v letech 1812-1870*, *Světová politika v letech 1871 až 1914*, *účast na tvorbě Dějiny lidstva od pravěku k novověku* (nedokončené, snaha o syntézi světových dějin), *Posledních deset let českého dějepisectví...* Šusta reprezentoval českou historiografii před světem.

Václav Novotný - byl nejbliže historické metodě Gollově. Doprovázel své rozbory edicemi pramenů. Později se stal se politickým realistou Masarykova směru. Ve svém bádání se zaměřoval především na husovskou tematiku. Práce: *Husův glejt*, *M. Jan Hus. Život a dílo* (spolu s V. Kybalem), *Hus v Kostnici a česká šlechta*, *Kronika velmi pěkná o Janu Žižkovi*. Kromě toho se zajímal také o české dějiny doby přemyslovské.

Jaroslav Bidlo – zaměřen především na dějiny polské větve jednoty bratrské. Práce: *Nekrologia polské větve Jednoty bratrské, Jednota bratrská v prvním vyhnanství, Akty jednoty bratrské. Své práce zaměřil také na slovanské dějiny a byzantologii: O historii Slovanstva jako celku, Kultura byzantská.*

Kamil Krofta – spatřoval jeden ze smyslů své vědecké dráhy v obraně husitské revoluce a jejích duchovních hodnot. Práce: *Kurie a církevní správa zemi českých v době předhusitské, Řím a Čechy před hnutím husitským, Majestát Rudolfa II., Bílá hora, O bratrském dějepisectví.* Věnoval se i agrárním dějinám (*Přehled dějin selského stavu v Čechách a na Moravě*) a ediční činnosti: *Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia, edice Českých sněmů.* Atd.

Bohumil Navrátil

Vlastimil Kybal

Julius Glücklich,

Zdeněk Václav Tobolka

Zdeněk Nejedlý – věnoval se mimo jiné dějinám hudby

Literatura:

Kutnar, František, Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví 2. Od počátků pozitivistického dějepisectví na práh historiografie marxistické, Praha 1978.

Štaif, Jiří, Historici, dějiny a společnost. Historiografie v českých zemích od Palackého a jeho předchůdců po Gollovu školu, 1790-1900, část 2., Praha 1997.

Vojtěch, Tomáš, Česká historiografie a pozitivismus. Světonázorové a metodologické aspekty, Praha 1984.